

Recenzija učbenika “Psihosocialni odnosi v šoli”

Melita Puklek Levpušček*
Oddelek za psihologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani

Review of the textbook “Psychosocial relationships in the school”

Melita Puklek Levpušček
Oddelek za psihologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani

Ključne besede: recenzije, učbeniki, psihosocialni odnosi, šole

Keywords: reviews, textbooks, psychosocial relationships, schools

Peklaj, C. in Pečjak S. (2015). *Psihosocialni odnosi v šoli*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. (COBISS.SI ID 279898880)

Spomladi 2015 je pri Znanstveni založbi Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani izšel učbenik “Psihosocialni odnosi v šoli” avtoric Cirile Peklaj in Sonje Pečjak. Avtorici se v učbeniku osredotočata na šolo kot socialni kontekst, v katerem potekajo nenehne interakcije med učitelji in učenci. Ker šola ni le prostor poučevanja in učenja, ampak jo zaznamujejo tudi socialne interakcije med udeleženci ter njihove osebnostne in socialne značilnosti, je toliko bolj pomembno, da te vidike poznamo ter znamo identificirati njihove vplive na učinkovito učenje in pouk. Prav tako je pomembno, da jih znamo učinkovito meriti (ocenjevati) ter izbrati primerne intervence, ki lahko šolo kot učni in socialni prostor še izboljšajo. Vse omenjeno spoznavamo v učbenku Psihosocialni odnosi v šoli.

Knjigo sestavlja pet vsebinskih sklopov: Šola kot socialni sistem, Odnosi med učiteljem in učenci, Odnosi med učenci, Šola in starši ter Učno okolje. V prvem poglavju je opredeljen pojem šolska prilagojenost, socialnopsihološki pojavi v šoli pa so prikazani s pomočjo ekosistemskega pristopa, ekološke teorije razvoja in teorije samodoločanja. V nadaljevanju je predstavljena šolska kultura, tako z vidika njenih funkcij, vrednot šolskega prostora kot različnih vrst šolske kulture, s posebnim poudarkom na vrstniški kulturi. Poglavje se zaključuje s predstavitevijo šolskega oddelka kot socialnega sistema ter učnimi in vzgojnimi cilji, ki so tesno povezani s kulturo učenja in poučevanja. Drugo poglavje (odnosi učitelj-učenec) predstavlja ključne elemente odnosov v oddelku: značilnosti, prepričanja in pričakovanja učiteljev in učencev, strategije vodenja razreda in učiteljevo komunikacijo z učenci. V tretjem poglavju se avtorici osredotočata na opisovanje medvrstniških odnosov v razredu in medvrstniškega nasilja, predstavita pa tudi načine ugotavljanja odnosov v skupini učencev. Poglavje zaključujeta s predlogi, kako razvijati socialne veščine pri učencih. Četrto poglavje obravnava vpliv družinskega okolja na učenca ter prikazuje prednosti vključevanja staršev v šolsko delo. Zadnje poglavje opredeljuje elemente kakovostnega učnega okolja, načine njegovega merjenja ter opredeli vlogo psihologa pri oblikovanju kakovostnega učnega okolja.

---

*Naslov/Address: izr. prof. dr. Melita Puklek Levpušček, Oddelek za psihologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, e-pošta: melita.pukleklevpuscek@ff.uni-lj.si

Avtorici sta v učbeniku Psihosocialni odnosi v šoli uspeli smiselno integrirati različne teoretične smeri in raziskave na področju psihosocialnega življenja v šoli. Prav tako pa učbenik omogoča študentom, da prek primerov, vaj in odgovarjanja na vprašanja poglobljeno razmišljajo o prebranem ter razvijajo poklicne kompetence učitelja, psihologa ali pedagoga. Avtorici sta celovito predstavili področja šole kot socialnega okolja: šole kot socialni sistem, oddelek z njegovimi strukturnimi značilnostmi, šolsko kulturo, značilnosti odnosov med učenci in učiteljem, odnose med učenci, sodelovanje šole s starši in pomen kakovostnega učnega okolja. Vsa poglavja odlikuje predstavitev temeljnih teoretskih pristopov, ki so se uveljavili na področju, opisi tako starejših kot novejših in najnovejših raziskav ter njihova smiselna integracija ter premislek, kako vsa ta spoznanja umestiti v boljše psihosocialno delovanje šole. Knjiga ima značilnosti dobrega univerzitetnega učbenika: v uvodu vsakega vsebinskega sklopa avtorici predstavljata osnovni okvir poglavja (v obliki temeljnih pojmov, teorij, procesov ..., ki jih bo bralec spoznal). Vsako poglavje vsebuje veliko primerov, vaj ter nalog in vprašanj za diskusijo. Posebej dragocena so poglavja, v katerih avtorici predstavljata načine merjenja psihosocialnih odnosov v šoli (npr. odnosov med učitelji in učenci, odnosov v skupini učencev, merjenje medvrstniškega nasilja ter stilov učiteljevega vodenja razreda). Učiteljem in študentom bodočim učiteljem bodo gotovo koristne tudi vsebine o načinih uravnavanja vedenja v razredu, saj so primeri preventivnih in kurativnih strategij opisani zelo nazorno in s primeri iz neposredne šolske prakse. Učiteljem razrednikom in šolskim svetovalnim delavcem bo zelo koristilo poglavje o razvijanju socialnih veščin pri učencih s konkretnimi ponazoritvami treningov socialnih veščin. K jasnosti in nazornosti vsebine pripomorejo tudi tabele, slike s shematskimi prikazi odnosov med pojmi ter odebeljene ključne besede, ki bodo študentom pomagale pri hitrejšem razumevanju bistvenega v besedilu.

Ciljni/potencialni bralci učbenika so študentje psihologije, pedagogike in ostalih sorodnih ved, študentje različnih pedagoških smeri, šolski svetovalni delavci, učitelji in vzgojitelji, ravnatelji, strokovni delavci v ustanovah, ki se ukvarjajo z vzgojo in izobraževanjem ter raziskovalci na področju vzgoje in izobraževanja.